

O P M A N D S K E N D E L S E

af 18. februar 2009

i

Faglig voldgiftssag F.V. 2009.76:

Fagligt Fælles Forbund (3F) Transportgruppen

(advokat Evelyn Jørgensen)

mod

Danske Taxivognmænds Arbejdsgiverforening (DTA)

for

Esbjerg Taxa's Økonomiske Forening

(advokat Kurt Søgaard Nielsen)

INDLEDNING

Ifølge § 4, stk. 1, i overenskomsten mellem Esbjerg Taxa's Økonomiske Forening (Esbjerg Taxa) og 3F Esbjerg Transport og 3F Kongeåen skal chaufførerne "aflønnes med 48 % af indkørt beløb, uanset takstændringer". Sagen angår spørgsmålet, hvad der skal forstås ved "indkørt beløb", når chaufførerne udfører kørsel for Sydjysk Patientbefordring (SP) (tidligere Ribe Amts patientbefordring). Det er 3F's opfattelse, at de 48 % skal beregnes af det beløb, SP faktisk betaler til vognmændene for kørslen, mens det er DTA's opfattelse, at det indkørte beløb er det, der følger af taxametertaksten, således at de 48 % – i overensstemmelse med hidtidige praksis – skal beregnes i forhold hertil.

Sagen er ved 3F's klageskrift af 1. september 2009 blevet indbragt for denne faglige voldgiftsret, der har bestået af Allan Andersen og Kim Poder, udpeget af 3F, Niels Olesen og Søren Madsen, udpeget af DTA, og – som opmand – højesteretsdommer Per Sørensen.

Sagen er forhandlet den 9. februar 2010.

PÅSTANDE

Klager, 3F, har nedlagt påstand om, at Esbjerg Taxa's Økonomiske Forening skal anerkende, at chaufførerne i forbindelse med kørsel for Sydjysk Patientbefordring skal aflønnes med 48 % af det faktisk indkørte beløb, inklusive det overskud der af patientbefordringen udbetales til vognmanden.

Indklagede, DTA for Esbjerg Taxa's Økonomiske Forening, har påstået frifindelse.

SAGEN

1. Af overenskomstens § 1, stk. 1, fremgår, at overenskomsten omfatter "chauffører, der udfører taxikørsel, ansat hos bevillingshavere tilsluttet Esbjerg Taxa's Økonomiske Forening".

I § 4, stk. 1, hedder det blandt andet:

”§ 4. Lønforhold/garantiløn.

Stk. 1.

Chaufførerne aflønnes i overenskomstperioden således, at der garanteres en mindsteløn pr. 01.11. 2007 på pt. kr. 4.768,65 pr. uge eller kr. 953,73 pr. dag, dog udregnet i gennemsnit over de sidste 12 mdrs. ansættelse, såfremt ansættelsesperioden har været længere end 2 mdr. ved vognmænd, medlemmer af Esbjerg Taxas Økonomiske Forening.

Chaufførerne aflønnes med 48 % af indkørt beløb, uanset takstændringer.

Garantilønnen er beregnet efter et gennemsnit...

...

(Garantilønstigningerne på baggrund af den af kommunen hvert år fastsatte takststigning...

...

Såfremt taksterne i forbindelse med licitationskørsel/tilbudskørsel nedsættes med mere end 20 % i forhold til de kommunalt godkendte takster, skal der optages forhandlinger mellem Esbjerg Taxa, 3F Esbjerg Transport og 3F Kongeåen.”

2. Esbjerg Taxa har udført patientbefordring siden 2000. I perioden siden da har de takster, der afregnes til, ikke været nedsat. Kørslen udføres for SP, der er en forening, der i henhold til § 2, stk. 1, i dens vedtægter har til formål at varetage patientbefordringen i Sydjylland i overensstemmelse med den til enhver tid gældende aftale med Region Syddanmark. Ifølge vedtægternes § 3 kan som medlem optages ”enhver tilladelseshaver med bevilling til almindelig hyrekørsel i henhold til lov om taxakørsel m.v. udstedt i bevillingsområder indenfor SP’s kørselsområde, som dette er defineret i rammeaftalen med Region Syddanmark”. Det er således kun personer, der kan optages som medlemmer.

Vedtægternes § 6, stk. 1, om afregning lyder således: ”Kørsel for SP sker til en taxametertakst fastsat af bestyrelsen.”

Der aflægges regnskab en gang om året. Af sagen fremgår, at der i de første år efter stiftelsen af foreningen ikke blev udbetalt overskud til foreningens medlemmer, men derefter er der blevet udbetalt overskud. Beslutningen om, hvorvidt der skal udbetales overskud til medlemmerne, træffes af foreningens generalforsamling.

I den periode, der har været udført patientbefordring, er aflønningen med 48 % til chaufførerne blevet fastsat i forhold til den taxametertakst, der er blevet fastsat af SP’s bestyrelse. Der har ikke under de fire overenskomstforhandlinger, der har været ført siden 2000, været rejst spørgsmål om, hvorvidt ”indkørt beløb” er et andet end det, der følger af taxametertaksterne.

3. Sagen er opstået, efter at afdelingsformanden for 3F's afdeling for transport i Esbjerg, Allan Dakin, var blevet opmærksom på, at den hidtidige beregningspraksis, hvorefter overskuddene ikke indgår i løngrundlaget, har medført, at lønnen til chaufførerne ifølge hans beregning reelt er blevet nedsat med ca. 35 % i forhold til de af kommunen godkendte takster.

Den 29. januar 2001 begærede 3F's afdeling i Esbjerg lokal forhandling under henvisning til, at afdelingen ved en kontrol af 25 gennemførte patientbefordringsture havde konstateret, at chaufførerne samlet havde haft en aflønning, der var 35,44 % mindre end de af kommunen godkendte takster. I referatet af lokalforhandlingen den 7. februar 2008 hedder det blandt andet:

"Sagen vedrører: (Kort beskrivelse af sagen) Overenskomstens § 4. stk. 1, siger: Såfremt taksterne i forbindelse med licitationskørsel/tilbudskørsel nedsættes med mere end 20 % i forhold til de kommunale godkendte takster, skal der optages forhandling mellem Esbjerg Taxa, 3F Esbjerg Transport og 3F Kongeåen.

Afdelingen fremsendte den 29.01. 2008 en begæring om et møde iht. ovenstående, da Esbjerg Taxa's Økonomiske Forenings tilbudskørsel for Ribe Amts Patientbefordring (RAP) efter afdelingens opfattelse giver chaufførerne, der kører denne særlige kørsel ca. 35,- procent mindre end de af Esbjerg kommune godkendte takster i gennemsnit.

Herudover er det afdelingens opfattelse, at den af RAP udbetalte årlige overskud til entreprenører, ligeledes iht. overenskomsten skal efterbetales til den enkelte chauffør der har udført kørslen.

...

Afdelingen skal henvise til det nye vedlagte bilag med beregninger af 25 kørte ture hvor den gennemsnitlige rabat udgør 33,66%, som er omberegnet efter nye oplysninger om beregningsmetode fra Esbjerg Taxa, samt takstbladet.

Afdelingen forbeholder sig at viderefører sagen fagretligt med krav om betaling til chaufførerne for rabat på mere end 20%."

Esbjerg Taxa's bemærkninger hertil fremgår af et brev af 12. marts 2008 til 3F's afdeling, hvori det blandt andet hedder:

- "Patientbefordringen har siden år 2000 været udført uden der har været foretaget ændringer i takstmodellen, som har medført forringelser for ansatte chauffører. Tværtimod har der i samtlige år været en regulering af taksten, for at ansatte chauffører kunne få del i den almindelige stigning.
- Overenskomsten mellem 3F Transport Esbjerg og Esbjerg Taxa, har været genforhandlet i årene 2001-2003-2005-2007, uden der på noget tidspunkt fra 3F har været rejst krav om en særlig udbetaling for patientbefordring.

- I samtlige år, har det været frivilligt for alle, om man ønskede at deltage i patientbefordring, og hellere ville køre almindelige hyreture. Så der eksisterer ingen "tvang" om deltagelse i kørslen.
- Vi oplever, selv om man giver udtryk for det modsatte, at kørslen opfattes som attraktiv i dagligdagen, idet en del af chaufførerne selv søger at få turene.
- Grundlaget 3F har foretaget en beregning på er misvisende, idet 21 ud af 25 kørsler er udført i aftentimerne, hvilket efter vores opfattelse giver et forkert billede af den generelle måde turene udføres på.
- Selv om turene, efter vores opfattelse er beregnet i det forkerte tidsrum, må vi alligevel konstatere, at indkørslen pr. time er ca. kr. 400,- hvilket er mere end man normalt kan indkøre. Vi mener derfor ikke, at den reducerede takst, på noget tidspunkt er lavere end 20 % i forhold til de kommunalt godkendt takster.
- Patientkørsler udføres ikke på samme måde som almindelige ture, og man kan derfor ikke direkte sammenligne afregningen som 3F har gjort det."

FORKLARINGER

Allan Dakin har forklaret, at sagen blev bragt frem i 2008, efter at rabatkørsler var kommet til drøftelse på et af de regelmæssige møder med medlemmerne i Esbjerg. Først da blev han, efter at have set nærmere på beregningsmetoden, opmærksom på, at der ikke beregnes nogen procentandel af de overskud, der årligt udbetales til vognmændene. Han bekendt har kun et par vognmænd udbetalt andel af overskuddet til deres chauffører, uden at han ved, hvordan beregningen nærmere er sket. Han har ikke selv deltaget i de tidligere overenskomstforhandlinger. Han er vidende om, at SP i nogle af årene har haft underskud, uden at dette har haft indflydelse på lønnen til chaufførerne. Når en chauffør skal udføre kørsel for SP, indstiller han taxameteret hertil, idet det særlige taxametersystem for sådanne kørsler er installeret i taxameteret.

Torben Kirketerp har forklaret, at han siden 1996 har været formand for Esbjerg Taxa. Han har selv været taxavognmand siden 1992. Til forskel fra, hvad der gælder ved almindelig kørsel, er taxameteret i gang hele tiden, når der udføres SP kørsel, det vil sige også selv om vognen kører tom til eller fra en patient. Han har deltaget i overenskomstforhandlingerne siden 1995, og det indkørte beløb har altid været det, der har været registreret på taxameteret, uanset hvilken form for kørsel der har været tale om. Der har aldrig af 3F eller af chaufførerne været sat spørgsmåls-

tegn herved. I de første to år efter stiftelsen af foreningen SP var der underskud, som blev båret af de enkelte vognmænd, uden at dette fik indvirkning på chaufførernes løn. Det er foreningen, der fordeler, det vil sige formidler SP's kørsler til de enkelte vogne, der ejes af foreningens medlemmer. Fordelingen af kørslerne sker således fra centralen på samme måde som ved normale kørsler. Alle vognmændene i Esbjerg er medlemmer af foreningen. Den enkelte chauffør kan beslutte, at han ikke ønsker at deltage i disse kørsler, men ingen har udmeldt sig af ordningen. Betalingen for den enkelte kørsel afhænger af, om man kører inden for eller uden for de enkelte områder, der typisk svarer til de gamle amter. Det er ikke muligt på forhånd med fuldstændig sikkerhed at beregne den pris, der skal betales for kørslerne i løbet af året, fordi der i de enkelte år kan være udsving i antallet af patienter og i fordelingen af disse i licitationsområdet og dermed i omfanget af kørslerne. Foreningen varetager al administration, og det er hans opfattelse, at alle chaufførerne betragter patientbefordringerne som et gode. Typisk indbringer en enkelt patientkørsel ca. 1.000 kr.

PARTERNES ARGUMENTER

3F har gjort gældende, at "indkørt beløb" i overenskomstens § 4, stk. 1, er det beløb, der samlet opkræves hos kunden for en kørsel. Ved almindelig taxakørsel er det beløb, der fremgår af taxameteret, også det beløb, kunden betaler til vognmanden. Ved patientbefordringer må det indkørte beløb beregnes på samme måde, således at også den andel af overskuddet, der årligt udbetales til vognmanden, skal indgå i grundlaget for beregningen af de 48 %. Hvis beregningen ikke foretages på denne måde, bliver vognmanden selv herre over, hvilken løn chaufførerne skal have, og dermed svigter overenskomstens forudsætninger. 3F har i denne forbindelse henvist til opmandskendelse af 30. maj 2003 i en sag mellem 3F og DTA for Krone Taxi, Kolding, hvori det blev bestemt, at DTA skulle anerkende, at virksomheden ikke var berettiget til at nedsætte taksten for kommunalkørsel uden at kompensere chaufførerne herfor i form af en opregulering af aflønningsprocenten eller på anden måde.

Det er uden betydning for afgørelsen af denne sag, at praksis har været uændret, siden patientbefordringerne begyndte i 2000. Først i 2008 blev 3F opmærksom på beregningsmetoden og dens konsekvenser, og straks derefter rejste forbundet denne sag. Det er også uden betydning, om der

er udgifter forbundet med SP ordningen for vognmændene, idet der bliver taget højde herfor ved udbetalingerne af overskuddene.

DTA har anført, at SP er en selvstændig juridisk enhed med egne vedtægter. Medlemmerne er bevillingshavere, der også udfører almindelig taxakørsel. Esbjerg Taxa som sådan er således ikke medlem af foreningen. I den sag, der blev afgjort ved opmandskendelsen i 2003, var det Taxa selv, der stod for kørslen og fastsatte taksterne. Derved adskiller denne sag sig fra sagen i 2003, idet det her er SP, der indgår aftale om kørslerne og betalingen herfor med Region Syddanmark. Som også forklaret af Torben Kirketerp har der ikke på noget tidspunkt været en anden opfattelse af, hvordan begrebet indkørt beløb skal forstås, end den, der også er blevet praktiseret. Spørgsmålet om en anden forståelse har således heller ikke været rejst under nogen af overenskomstforhandlingerne. Det må derfor lægges til grund, at praksis har været i overensstemmelse med parternes fælles opfattelse af bestemmelsen.

Endvidere har DTA anført, at praksis også er rimelig. SP drives som en sædvanlig forening med risiko for underskud for vognmændene, således som det også var tilfældet i de første år under etableringsfasen. Det er således vognmændene der har båret og fortsat bærer risikoen for underskud og dermed også er berettiget til andel i overskuddet. De beløb, der er registreret på taxametrene hos den enkelte vognmand, bliver udbetalt til denne, men vognmanden har ikke noget retskrav på at få noget udbetalt derudover. Der kan først tages stilling hertil, når regnskabsåret er slut, og det er da generalforsamlingen, der afgør, om der skal udbetales noget.

OPMANDENS BEGRUNDELSE OG KONKLUSION

Da der ikke mellem de af parterne udpegede medlemmer af voldgiftsretten har kunnet opnås flertal for en afgørelse, skal denne træffes af opmanden, der udtaler:

Bestemmelsen i overenskomstens § 4, stk. 1, om, at chaufførerne aflønnes med 48 % ”af indkørt beløb”, må efter formuleringen af hele stk. 1 sigte til aflønningen ved almindelige kørsler, hvor taksterne fastsættes/godkendes af kommunen, jf. herved den følgende del af stykket om beregningen af garantilønnen. Ved sådanne kørsler beregnes de 48 % af taxameterprisen, der også er det beløb, der umiddelbart betales af kunden efter kørslen.

Af bestemmelsen i § 4, stk. 1, sidste pkt., – ”Såfremt taksterne i forbindelse med licitationskørsel/tilbudskørsel nedsættes med mere end 20 % i forhold til de kommunalt godkendte takster...” – kan udledes, at beregningen af de 48 % også ved licitationskørsel skal ske på grundlag af taxameterprisen, der dermed angiver det – i forhold til chaufføren – indkørte beløb. Efter formuleringen af de to bestemmelser og efter deres indbyrdes sammenhæng må dette gælde, også selv om taxameterprisen – som det tilfældet i denne sag – ikke svarer til den pris, der i sidste ende betales af kunden.

Formålet med bestemmelsen i § 4, stk. 1, sidste pkt. er at sikre, at beregningsgrundlaget for chaufførernes løn ved licitationskørsler ikke bliver for lavt i forhold til de almindelige kørsler, idet taksten ved licitationskørsel højst må være 20 % lavere end de kommunalt godkendte takster. I bestemmelsen må indfortolkes, at chaufførerne, hvis taksten konstaterbart bliver mere end 20 % lavere, har krav på at få den faktiske løn for licitationskørsler reguleret – f.eks. i form af en ændring af beregningsprocenten – således at den kommer til at svare til mindst 80 % af den løn, en tilsvarende almindelig kørsel ville indbringe.

3F startede denne sag med en henvisning til, at taksterne for patientbefordringskørslerne var nedsat med mere end 20 % i forhold til de kommunalt godkendte takster, det vil sige taksterne for almindelig kørsel. Af den lokale forhandling fremgår, at Esbjerg Taxa ikke var enig i de beregninger, 3F havde foretaget til støtte for sit synspunkt. Der kan imidlertid ikke under denne sag tages stilling til, om 3F eller vognmændene har ret i deres synspunkt.

Af det, der er anført ovenfor, følger, at 3F ikke via sin påstand i denne sag kan få medhold i, at chaufførerne har krav på at få en andel på 48 % af det årlige overskud, der måtte blive udbetalt til vognmændene. Af det ovenfor anførte følger også, at 3F kan kræve at der gennemføres forhandling og eventuelt gennemføres en særskilt sag – eventuelt med bistand af særlige sagkyndige – med henblik på at få tilvejebragt det fornødne saglige grundlag for en vurdering af, om kravet om mindstebetaling for patientbefordringer i overenskomstens § 4, stk. 1, sidste pkt., er opfyldt.

Herefter tages DTA's frifindelsespåstand til følge.

THI BESTEMMES:

Danske Taxivognmænds Arbejdsgiverforening for Esbjerg Taxa's Økonomiske Forening frifindes.

Hver part skal bære egne omkostninger og betale halvdelen af opmandens honorar og udgifter.

København den 18. februar 2010.

Per Sørensen